

Knäoperation, Barnortopedi

Innehåll

Syfte och omfattning	1
Bakgrund	2
Operation	2
Inläggningsdagen	2
Preoperativ vård	2
Hudförberedelser.....	2
Dusch.....	2
Fasta	2
Antibiotika	3
Premedicinering.....	3
Preoperativ checklista.....	3
Postoperativ vård	3
Vitala parametrar.....	3
Elimination.....	3
Nutrition	3
Hud.....	3
Smärta	3
Aktivitet.....	4
Uppföljning.....	5
Dokumenthistorik.....	5
Relaterade länkar.....	5
Bilaga SVP Barnorto Knäoperation postop.....	6

Syfte och omfattning

Pre- och postoperativa rutiner för barn som genomgår en knäoperation på avdelning 95B.

Bakgrund

Centralt inne i knäleden sitter främre och bakre korsbandet. Det är ledband som korsar varandra och förhindrar knäleden att glida framåt eller bakåt. Vridvåld mot knät, till exempel vid idrottsutövning, fall eller trafikolyckor är vanliga orsaker till skada på främre korsbandet.

Symptom på en akut korsbandsskada är att knät svullnar upp och smärftar. Vid äldre skada känns knät ostadigt och kan vika sig. Behandlingen kan antingen vara med fysioterapi, träning eller operation med efterföljande fysioterapi.

Operation

Operationen sker artroskopiskt, det vill säga med så kallad "titthålsteknik". Två små hål (0,5cm) görs på knät samt ett lite längre (4cm) snitt kring knäleden. Ortopeden undersöker hela knät och bedömer alla skador. Operationen sker i narkos.

Inläggningsdagen

Inför planerad knäoperation kallas patienten till avdelning 95B ca kl 10.00 för inskrivning i nära anslutning till operationsdagen. I kallelsen finns hälsodeklaration och patientinformation samt operationstid.

Vid ankomst till sjukhuset sker inskrivning vilket innebär:

- Träff med ansvarig barnortoped för inskrivning och undersökning (av knä, hjärta och lungor)
- Information från sjuksköterska och undersköterska om pre- och postoperativ vård
- Narkosbedömning hos barnanestesin på barnoperation

Preoperativ vård

Hudförberedelser

Kontroll av barnets hudkostym ska göras inför operation, förslagsvis i samband med att längd och vikt tas vid inskrivningen. Kontrollera huden för att se operationsområdet samt eventuella andra sår och/eller blåmärken.

Märkning av operationsområde ska göras av operatör eller inskrivande läkare. Är markeringen otydlig och håller på att försvinna, kan den förstärkas. En helt borttvättad markering måste återskapas av läkare.

Dusch

Inför operation ska barnet utföra preoperativ tvätt enligt [Preoperativa hudförberedelser](#), med Klorhexidintvål på kvällen innan operation och på operationsdagens morgon.

Fasta

Enligt ordination från anestesiläkare. Ingen fast föda efter midnatt, flytande föda enligt särskild ordination. Det går bra att dricka klara drycker fram tills det att man lämnar avdelningen och går till barnoperation.

Antibiotika

Två doser Cloxacillin/Ekvacillin ska ges på operation, läkemedlen finns på operationsavdelningen. Se läkemedelslista i Cosmic för dosering.

Premedicinering

- Ordineras av anestesiläkare. Ordinationen finns i Cosmic.
- Applicera hudbedövning inför PVK-sättning minst en timme innan operationen.

Preoperativ checklista

Gå igenom och signera den preoperativa checklistan i Orbit.

Förbered smärtlindring med kylbandage ([IceBand](#)) genom att ID-märka fyra kylelement och lägg i frysen kvällen innan operation. Skicka med tubifast i rätt storlek och längd för barnet, IceBand och alla kylelement till operation.

Postoperativ vård

Vitala parametrar

PEWS-kontroll ska tas vid ankomst till avdelning efter narkos enligt rutin. Om avvikande parametrar, kontakta ansvarig läkare för ordination av fortsatta kontroller.

Elimination

Relaterat till narkosen sker miktionsobservation fram tills att barnet har kissat. Om barnet ej kan kissa, följ rutin för postoperativ urinstämma.

Nutrition

- Fritt att äta och dricka vid ankomst till avdelning. Börja försiktigt med dryck innan fast föda.
- Risk för illamående postoperativt. Lindras med allmän omvårdnad och antiemetika vid behov.

Hud

Operationssåren sluts med resorberbara suturer och täcks med förband. Förstärkning och omläggning av operationssåret enligt [Omläggning av operationssår verksamhetsområde Ortopedi](#).

Kontroll av kroppstemperatur varje morgon, oftare vid behov, för att upptäcka tecken på postoperativ infektion.

Smärta

Läkemedel

- Alvedon kontinuerligt fyra doser per dygn, i full dos i förhållande till kroppsvikt
- Naproxen kontinuerligt tre doser per dygn, i full dos i förhållande till kroppsvikt
- Morfin vid behov. Företrädesvis tablett och i undantagsfall mixturberedning
- Vid grav smärta kan det bli aktuellt med morfindropp, men då sätts även normal vårdplan ur spel då längre vårdtid än hemgång dag efter operationsdag kommer att krävas

IceBand

Är ett kylbandage som appliceras på knät i direkt anslutning till operation. Kylan verkar antiinflammatoriskt vilket minskar svullnad och smärta. Rehabiliteringen underlättas och ger en snabbare återgång till normal knäfunktion. Rekommendationen är att använda kylbandaget i tre till fyra dagar.

Under kylbandaget bör huden täckas av en tubigrip/elastisk linda.

Kylelementen i förbandet håller kylan i ca 3 timmar eller byts vid behov. Två par (fyra) kylelement följer med förbandet. Frys för hantering av dessa finns på avdelningen.

Kylbandaget är personligt och skickas med patienten hem efter vårddagen och kan med fördel användas som smärtlindring även hemma. Speciellt efter träning och rehabilitering.

IceBand ska inte användas till patienter som lider av kylallergi, Raynauds fenomen, kryoglobulinemi eller annan överkänslighet mot kyla.

Aktivitet

Kinetec

Redskap för passiv rörelseträning av knäleden. Syftet med behandlingen är att knäleden inte ska bli stel samt minska risken för ärrbildning. Det viktigaste är att patienten kan ligga med benet i Kinetec så länge som möjligt, inte att uppnå en viss nivå av flektion.

- Behandling startas upp direkt vid ankomst till avdelningen efter operation
- Behandlingen styrs genom justering av gradomfånget av den passiva rörelseträningen. Kinetec ställs in av personalen på avdelningen och anpassas efter smärtgräns (0°- AJ!). En bra nivå att starta träningen på är 0°-30° men flektionen kan gradvis ökas om smärtan tillåter

Fysioterapeut

Dagen efter operation kommer fysioterapeut till avdelningen för att ge information och instruktion om högläge och aktiva rörelser för att minska svullnad samt genomgång av övningar enligt hemträningsprogram.

Instruktion av trepunktsgång med stöd av kryckor + trappgång. Får belasta fullt på sträckt kontrollerat knä, smärta begränsar. Använda kryckor ca två veckor inomhus och ca fyra veckor utomhus.

Fortsatt rehabilitering sker med hjälp av fysioterapeut i primärvård. Patienten informeras att boka tid två veckor efter knäoperationen.

Restriktioner

- Får gå korta sträckor med belastning på sträckt ben och stöd av kryckor, förlänga gångsträckan successivt. Fysioterapeut i primärvård bedömer när knät tål mer krävande aktiviteter såsom löpning och hopp.
- Högläge och IceBand vid svullnad
- Smärta begränsar rörligheten i knäleden, utför ej rörelser som gör ont.

Uppföljning

Uppföljning sker på Ortopedmottagningen för barn och ungdom 6 veckor efter operationen. Fortsatt rehabilitering sker med hjälp av fysioterapeut i primärvård.

Dokumenthistorik

Författare: Mattias Björkman Sjuksköterska, Emma Wester Sjuksköterska, Maria Lindström Nilsson Sjuksköterska

Revisionsdatum 190510, 210714 Richard Marsell, Maria Lindström Nilsson, Emma Wester, Ann-Charlotte Andersson

SVP Barnorto Knäoperation postop

Författare: Emma Lindmark 2007-02

Reviderad: 2012-08-15, 2019-08, 2021-07-01 Maria Lindström Nilsson, Emma Wester ssk

Relaterade länkar

Knäoperation, barnortopedi

<https://lt uppsala.sharepoint.com/sites/DocPlusSTYR/DPDocumentRedirect.aspx?id=DocPlusSTYR-23035>

Omläggning av operationssår verksamhetsområde ortopedi

<https://lt uppsala.sharepoint.com/sites/DocPlusSTYR/DPDocumentRedirect.aspx?id=DocPlusSTYR-7955>

Smärtskattning – akuta smärttillstånd hos barn

<https://lt uppsala.sharepoint.com/sites/DocPlusSTYR/DPDocumentRedirect.aspx?id=DocPlusSTYR-477>

Smärtlindring för barn - kvalitetsmål

<https://lt uppsala.sharepoint.com/sites/DocPlusSTYR/DPDocumentRedirect.aspx?id=DocPlusSTYR-475>

Kateterbehandling inom barnsjukvård

<https://lt uppsala.sharepoint.com/sites/DocPlusSTYR/DPDocumentRedirect.aspx?id=DocPlusSTYR-14589>

Bilaga SVP Barnorto Knäoperation postop

Drift i journal: 2021-10-27

ICNP

Vårdbehov Analys, problembeskrivning, omvårdnadsdiagnos anges som standardtext.	Kval. ind.	Mål Anges som standardtext	Åtgärder/Behandling Anges som standardtext.	Resultat eller Utförd åtgärd Kan anges som fasta val, vanligen enval. Ange om Flerval.	Utvärdering Kan anges som fasta val på mål. Åtgärder/behandling fritext.
Standardiserad vårdplan					
Knäoperation postoperativ vård Barn		Effektiv postoperativ återhämtning Trygg och säker postoperativ vård (10028691)			Postoperativt förlopp komplikationsfritt Postoperativt förlopp ej komplikationsfritt på grund av
Vitala parametrar					
		PEWS=0			Målet uppfyllt Målet ej uppfyllt på grund av
			Observation/övervakning:		
			PEWS Vid ankomst till avdelningen från operation (10032113)	Påbörjat Avslutat Ej aktuellt	
Hjärta/cirkulation					
Risk för nedsatt funktion i cirkulationssystem (10015007)+(10047136)		Stabil cirkulation			
			Observation/övervakning		

Vårdbehov Analys, problembeskrivning, omvårdnadsdiagnos anges som standardtext.	Kval. ind.	Mål Anges som standardtext	Åtgärder/Behandling Anges som standardtext.	Resultat eller Utförd åtgärd Kan anges som fasta val, vanligen enval. Ange om Flerval.	Utvärdering Kan anges som fasta val på mål. Åtgärder/behandling fritext.
			Bedöm cirkulation enligt ordination (10050193) Kontroller enligt ordination	<i>Flerval</i> Påbörjat Avslutat Ej aktuellt PEWS Var 12:e timme Var 8:e timme Var 6:e timme Var 4:e timme	
			Observation/övervakning		
			Bedöm utseende, känsel, motorik och perifer cirkulation nedanför operationsområdet vid ankomst till avdelningen och därefter enligt ordination (10042856)	Påbörjat Avslutat Ej aktuellt	
Nutrition					
Risk för försämrat vätskeintag Risk för för lågt näringsintag Risk för postoperativt illamående (10015007)+(10029873) (10015007+10023009) (10015007+10001344+10027242)		Tillfredsställande nutritionsstatus. Uppnå beräknat vätske- och energibehov.			Målet uppfyllt Målet ej uppfyllt på grund av

Vårdbehov Analys, problembeskrivning, omvårdnadsdiagnos anges som standardtext.	Kval. ind.	Mål Anges som standardtext	Åtgärder/Behandling Anges som standardtext.	Resultat eller Utförd åtgärd Kan anges som fasta val, vanligen enval. Ange om Flerval.	Utvärdering Kan anges som fasta val på mål. Åtgärder/behandling fritext.
		Inget illamående. (10025002) (10028984)			
			Skötsel		
			Äta och dricka fritt	Påbörjat	
			Läkemedelshantering		
			Administrera infusion enligt ordination (10001804)	Påbörjat Ej aktuellt	
			Läkemedelshantering		
			Administrera antiemetika enligt ordination (10043673) (10001804)	Påbörjat Avslutat Ej aktuellt	
Elimination					
Risk för urinretention (10015007)+(10034654)		Fungerande urintömning (10047245)			Målet uppfyllt Målet ej uppfyllt på grund av
			Observation/övervakning		
			Urinmätning (10050164)	Påbörjat Avslutat Ej aktuellt	
			Observation/övervakning		
			Miktionssobservation postoperativt/efter avslutad	Påbörjat Fungerande miktion postoperativt	

Vårdbehov Analys, problembeskrivning, omvårdnadsdiagnos anges som standardtext.	Kval. ind.	Mål Anges som standardtext	Åtgärder/Behandling Anges som standardtext.	Resultat eller Utförd åtgärd Kan anges som fasta val, vanligen enval. Ange om Flerval.	Utvärdering Kan anges som fasta val på mål. Åtgärder/behandling fritext.
			behandling med uretrakateter (10036499)	Fungerande miktion efter kateterdragning Urintappning Kontroll med bladderscan Avslutat Ej aktuellt	
Hud/vävnad					
Risk för infektion i kirurgiskt sår 10015133+10019265		Effektiv sårläkning Ingen infektion (10035096) (10028945)		Målet uppfyllt Målet ej uppfyllt på grund av	
			Observation/övervakning		
			Mät kroppstemperatur varje morgon (10032006)	Påbörjat Avslutat	
			Specifik omvårdnad		
			Kontroll av operationsförband en gång per pass. Omläggning enligt Vårdrutin, Omläggning Ortopedi. (10045131)	Påbörjat Avslutat	
Aktivitet					
Risk för nedsatt rörlighet (10015007)+(10001219)		Mobiliserad			Målet uppfyllt Målet ej uppfyllt på grund av

Vårdbehov Analys, problembeskrivning, omvårdnadsdiagnos anges som standardtext.	Kval. ind.	Mål Anges som standardtext	Åtgärder/Behandling Anges som standardtext.	Resultat eller Utförd åtgärd Kan anges som fasta val, vanligen enval. Ange om Flerval.	Utvärdering Kan anges som fasta val på mål. Åtgärder/behandling fritext.
			Träning		
			Mobilisering enligt ordination (10037379)	Fri mobilisering Får markera Full belastning på rakt knä	
			Samordning		
			Kontakt och samarbete med fysioterapeut (10050378)	Utfört Ej aktuellt	
			Specifik omvårdnad		
			KINETEC enligt läkarordination.	Påbörjat Till smärtgräns 0-30 grader 0-40 grader 0-50 grader 0-60 grader Avslutat Ej aktuellt	
			Information		
			Undervisa om Träningsprogram för knä (10040125)	Fått muntlig information Fått skriftlig information Ej aktuellt	
Smärta					
Risk för akut smärta postoperativt (10015007)+(10000454)+(10027242)		Smärtskattning < 3 eller för patienten accepterad nivå			Målet uppfyllt Målet ej uppfyllt på grund av
			Observation/övervakning		

Vårdbehov Analys, problembeskrivning, omvårdnadsdiagnos anges som standardtext.	Kval. ind.	Mål Anges som standardtext	Åtgärder/Behandling Anges som standardtext.	Resultat eller Utförd åtgärd Kan anges som fasta val, vanligen enval. Ange om Flerval.	Utvärdering Kan anges som fasta val på mål. Åtgärder/behandling fritext.
			Bedöm smärta: Smärtskattning enligt vårdrutin (10026119)	Påbörjat Avslutat	
			Läkemedelsbehandling		
			Administrera läkemedel: Analgetika enligt ordination (10001804)	Påbörjat Avslutat Ej aktuellt	
			Specifik omvårdnad		
			Isbandage enligt ordination	Påbörjat Avslutat Ej aktuellt	
Kunskap/utveckling					
Risk för otillräcklig kunskap hos patient och närstående		Trygga och välinformerade			
			Information		
			Muntlig och skriftlig information om egenvård. Dela ut "Utskrivningsmeddelande barnortopedi"	<i>Flerval</i> Utfört Ej aktuellt Erhållet: Patientinformation Utskrivningsmeddelande	